

Höstsådda arealer 2016

Areas of cereals and oilseed crops sown in autumn 2016

I korta drag

Stor höstvetearreal igen

Totalt i landet såddes den här hösten 410 500 hektar höstvet, vilket är i samma storleksordning som förra höstens rekordstora areal. Årets areal är 24 % större än genomsnittet för de fem senaste åren. Jämfört med tioårsgenomsnittet är ökningen 23 %.

Återhämtning av höstrågarealen

Den höstsådda arealen av råg blev 21 700 hektar, vilket är 39 % mer än förra höstens rekordlåga areal. Höstrågarealen är nu i nivå med femårsgenomsnittet.

Höstkorn och rågvete i nivå med förra årets arealer

Sådden av höstkorn och höstrågvete har beräknats till 18 400 hektar respektive 27 400 hektar, vilket för båda grödorna är i nivå med fjolårsarealerna.

Rekordstor höstrapsareal

Det har såtts 105 400 hektar höstraps den här hösten, vilket är den största höstrapsarealen någonsin. Jämfört med föregående års areal är det en ökning med 26 %. Arealökningen har varit kraftig i nästan alla län utom i Skåne, där ändå uppemot hälften av den totala höstrapsarealen såddes 2016.

Även den ekologiskt odlade höstsådda arealen ökade

Den höstsådda arealen av raps som kommer att odlas ekologiskt uppgår till 6 600 hektar och är därmed rekordstor. Den ekologiskt odlade höstvetearrealen är 24 900 hektar, vilket också är ett rekord. Sammanlagt höstsåddes 38 000 hektar av grödor som ska odlas ekologiskt, vilket är den största arealen hittills.

Tidig skörd möjliggjorde stor höstsådd

Den torra sommaren medförde att en del grödor brådmognade. Slutet av augusti och september erbjöd sedan bra skördeväder och grödorna kunde bärgas snabbt på flertalet platser i landet. Därmed fanns tidsutrymme att förbereda markerna för höstsådd. Arealökningarna är störst i Svealand och i norra Götaland. Det har dock förekommit rapporter om torkskador och farhågor om att utsädet inte har grott som det skulle.

Gerda Ländell, SCB, tfn 010-479 68 07, gerda.landell@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Jordbruksverket, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-4234 Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utkom den 30 november 2016.

URN:NBN:SE:SCB-2016-JO18SM1601_pdf.

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Stefan Lundgren, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Rekordstor total höstsådd areal	3
Stor höstvetearreal även denna höst	3
Rågarealen ökade	3
Höstkorn på samma nivå som ifjol	4
Höstrågvete också kvar på samma nivå	4
Största höstrapsarealen någonsin	4
Den ekologisk odlade höstsådden ökade	4
Tidig skörd gav utrymme för stor höstsådd	5
Kommentarer till tabellerna	5
Tabeller	6
Teckenförklaring	6
1. Höstsådda arealer av höstvetete och höstråg 2016	7
2. Höstsådda arealer av höstkorn och höstrågvete 2016	8
3. Höstsådda arealer av höstraps och höstrybs 2016	9
Fakta om statistiken	10
Detta omfattar statistiken	10
Definitioner och förklaringar	10
Så görs statistiken	10
Statistikens tillförlitlighet	10
Bra att veta	11
In English	12
Summary	12
List of tables	12
List of terms	12

Statistiken med kommentarer

Rekordstor total höstsådd areal

Årets höstsådda arealer av spannmål och oljevaxter beräknas till 584 600 hektar totalt för riket. Det är 10 % mer än föregående års stora arealer, 23 % mer än genomsnittet för de senaste fem åren, och den största totala höstsådda arealen någonsin. Uppgifterna har samlats in från ett urval bestående av drygt 4 000 lantbrukare.

Höstsådden av spannmål utgörs av 410 500 hektar höstvetete, 21 700 hektar höstråg, 18 400 hektar höstkorn och 27 400 hektar höstrågvete, vilket totalt ger 478 000 hektar spannmål, se figur A. Höstsådden av oljevaxter utgörs av 105 400 hektar höstraps samt 1 200 hektar höstrybs, det vill säga totalt 106 600 hektar oljevaxter, se figur B.

I norra Götaland och i Svealand är årets höstsådda arealer överlag större än förra årets arealer för flertalet av grödorna och länen i området. I södra Götaland är arealerna mera i nivå med fjolårsresultaten.

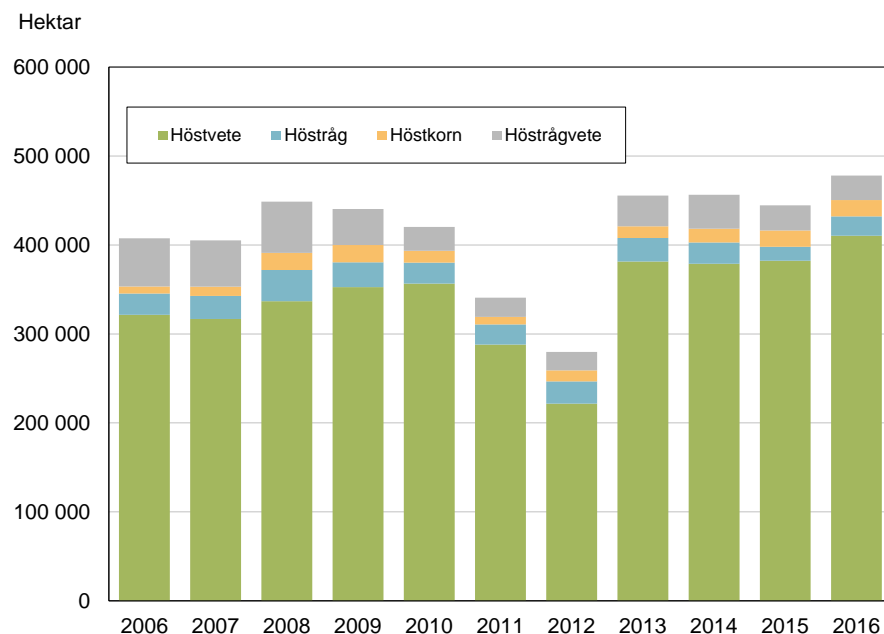
Stor höstveteeareal även denna höst

Höstvetete är den höstsådda grödan som det odlas mest av. Årets höstveteeareal skattas till 410 500 hektar. På riksnivå är arealen i nivå med 2015 års stora areal och 24 % över genomsnittet för de senaste fem åren. Höstvädret har nu för fjärde året i rad varit förhållandevis gynnsamt för höstsådd. Dessa goda förutsättningar har bidragit till stora höstveteearealer även under de tre föregående åren.

Rågarealen ökade

För riket totalt är årets höstsådda rågareal 21 700 hektar, vilket är en ökning med 6 100 hektar. Den höstsådda rågarealen är 39 % större än förra årets rekordlåga areal och i nivå med genomsnittet för de fem senaste åren. För råg som normalt sås tidigare än höstvetete kan den tidiga skörden ha medfört ökade möjligheter att hinna med den planerade sådden.

Figur A. Höstsådda arealer av spannmål 2006–2016

Höstkorn på samma nivå som ifjol

Sådden av höstkorn har beräknats till 18 400 hektar, vilket är i samma storleksordning som föregående år men en ökning med 35 % jämfört med femårsgenomsnittet.

Höstrågvete också kvar på samma nivå

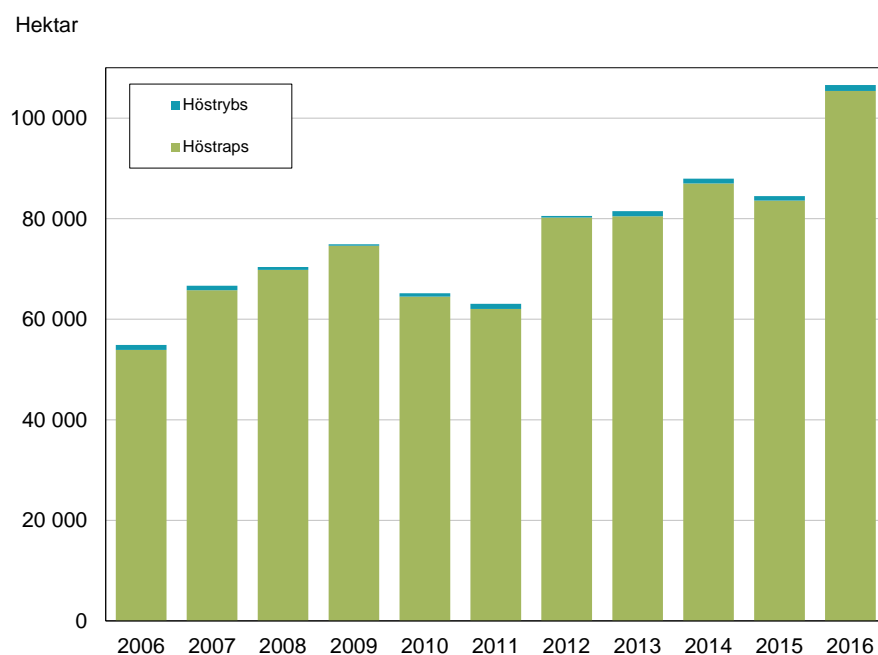
Årets höstsådda areal av rågvete om 27 400 hektar är i nivå med både femårsgenomsnittet och förra höstens areal. Höstrågvete arealen har pendlat en del upp och ner under åren dessförinnan.

Största höstrapsarealen någonsin

Sådden av höstraps blev den här hösten 105 400 hektar. Det är det största höstrapsarealen som redovisats hittills. Det är 26 % större än förra årets stora areal och 34 % större än femårsgenomsnittet. De största procentuella arealökningarna har skett i Svealand och i norra Götaland. I Skåne och Blekinge är årets höstrapsarealer i nivå med fjolårets. Likväl odlas fortfarande nästan hälften av landets höstrapsareal i Skåne.

Eftersom odlingen av höstrybs är begränsad är den beräknade arealuppgiften om cirka 1 200 hektar osäker.

Figur B. Höstsådda arealer av oljevaxter 2006–2016

Den ekologisk odlade höstsådden ökade

Den ekologiskt odlade arealen av höstsådda grödor skattas denna höst till 38 000 hektar, vilket är en största som redovisats. I tablå A redovisas de beräknade arealerna på grödnivå för 2015 och 2016.

Sådden av höstvetete som ska odlas ekologiskt uppgår till 24 900 hektar, vilket är en rekordstor areal. Den är 18 % större än föregående års arealer och 44 % större än genomsnittsarealen för de fem senaste åren.

I höstvetete arealen ingår även omkring 500 hektar ekologiskt odlad höstdinkel. År 2016 var det första året som lantbrukarna kunde särredovisa höstsådd areal av dinkel. Merparten av arealen, drygt 200 hektar, odlas i Västra Götalands län.

Den ekologiskt odlade höstrågvete arealen ökade med 44 % jämfört med föregående höst. Arealerna med ekologiskt odlat höstkorn och höstrågvete var på samma nivå som föregående år.

Sådden av höstraps som ska odlas ekologiskt uppgår till 6 600 hektar, vilket är den största någonsin. Det är en ökning med 2 000 hektar eller 43 % jämfört med föregående år.

Både inom den ekologiska och den konventionella odlingen är höstvetete den höstsådda grödan som odlas mest av. Andelen höstvetete är dock något lägre inom den ekologiska än inom den konventionella odlingen. Råg och höstrågvetete odlas tvärtom i något större utsträckning inom den ekologiska odlingen.

Östergötland och Västra Götaland är de län där det finns mest höstsådd areal som ska odlas ekologiskt, med 8 700 respektive 8 500 hektar under hösten 2016. Därefter följer i skattad storleksordning Uppsala län med 4 000 hektar, Skåne län med 3 000 hektar samt Västmanlands och Södermanlands län med 2 500 respektive 2 100 hektar.

Störst andel ekologisk höstsådd areal har Jönköpings län med 25 % av länets totala höstsådda areal. Därefter följer i storleksordning Dalarnas län med 19 % och Gävleborgs län med 16 %, samt Värmlands och Kronobergs län med 14 respektive 13 % ekologisk höstsådd.

Med ekologisk höstsådd avses höstsådda arealer som lantbrukaren har för avsikt att odla med miljöersättning för ekologisk odling under 2017. Här ingår även arealer under omställning till ekologisk odling. Uppgifter om ekologisk höstsådd samlades in för första gången hösten 2005.

Tablå A. Höstsådda arealer avsedda att odlas ekologiskt

Gröda	Ekologisk höstsådd 2016, hektar	Medelfel, %	Ekologisk höstsådd 2015, hektar	Medelfel, %
Höstvetete	24 900	2	21 100	3
Höstråg	2 300	6	1 600	6
Höstkorn	400	14	400	7
Höstrågvetete	3 200	6	3 000	7
Höstraps	6 600	4	4 600	4
Höstrybs	600	6	500	9

Tidig skörd gav utrymme för stor höstsådd

Torr sommar och förhållandevis torrt väder i augusti och september medförde att merparten av årets grödor kunde skördas tidigt. Det gav tidsutrymme för många lantbrukare att hinna bereda marken för höstsådd. Det har dock förekommit en del rapporter om torkskador som lett till ojämn uppkomst, och oro för att delar av den höstsådda arealen måste köras upp.

Kommentarer till tabellerna

I tabellerna redovisas höstsådd areal och medelfel för höstvetete (inklusive höstdinkel), höstråg, höstkorn, höstrågvetete, höstraps samt höstrybs 2016. Redovisning görs för län, produktionsområden och hela riket.

Grödor som odlas i liten omfattning ger osäkra skattningar. Areal-skattningar vars medelfel överstiger 35 %, eller där antalet observationer understiger 10, redovisas inte utan ersätts med prickar i tabellerna. När observationer saknas helt anges detta med streck.

Uppgifterna är slutliga. För jämförelse redovisas motsvarande arealer för hösten 2015. På riksnivå redovisas även höstsådda arealer för åren 2011–2015.

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available or too unreliable to be presented
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable

1. Höstsådda arealer av höstvetete och höstråg 2016

1. Areas sown with winter wheat and winter rye in autumn 2016

	Höstvetete		Höstråg				
	2016		2015		2016		2015
	Areal, ha	Medelfel, %	Areal, ha	Areal, ha	Medelfel, %	Areal, ha	Areal, ha
Län							
Stockholms	16 100	8	12 700
Uppsala	37 500	5	29 800	500	17	400	..
Södermanlands	30 900	6	23 700
Östergötlands	58 600	5	57 100	1 700	17	1 300	..
Jönköpings	2 400	18	2 300
Kronobergs	900	20	1 000
Kalmar	13 800	6	14 100	600	32	500	..
Gotlands	10 900	7	10 600	600	21	600	..
Blekinge	3 200	12	4 300
Skåne	103 200	4	112 200	11 100	8	8 600	..
Hallands	14 000	9	13 100
Västra Götalands	70 300	5	67 300	4 900	12	2 600	..
Värmlands	5 500	9	5 100	300	18
Örebro	16 500	7	11 300
Västmanlands	21 800	8	13 700
Dalarnas	3 600	19	2 700
Gävleborgs	1 200	25	1 100
Produktionsområden							
Götalands s. slättbygder	89 900	4	96 000	5 700	11	4 600	..
Götalands mellanbygder	46 500	5	47 300	5 900	10	4 700	..
Götalands n. slättbygder	114 900	4	111 700	5 900	10	3 600	..
Svealands slättbygder	123 700	3	92 700	1 800	10	1 600	..
Götalands skogsbygder	21 800	8	23 800	1 900	24	700	..
M. Sveriges skogsbygder	13 100	9	10 500	500	31
Hela riket							
2016	410 500	2	.	21 700	5	.	.
2015	382 400	2	.	15 600	5	.	.
2014	378 900	2	.	23 900	5	.	.
2013	381 500	2	.	26 400	5	.	.
2012	221 700	2	.	24 900	5	.	.
2011	288 100	2	.	22 600	5	.	.
Genomsnitt 2011–2015	330 500	.	.	22 700	.	.	.

Anm. Då medelfel överstiger 35 % eller antal observationer understiger 10 utelämnas resultaten (..).

2. Höstsådda arealer av höstkorn och höstrågvede 2016**2. Areas sown with winter barley and winter triticale in autumn 2016**

	Höstkorn		Höstrågvede		
	2016	2015	2016	2015	
	Areal, Medel- ha fel, %	Areal, ha	Areal, Medel- ha fel, %	Areal, ha	
Län					
Stockholms
Uppsala	400	12	1 200
Södermanlands	300	2 500	17
Östergötlands	2 200	15	2 100	4 700	19
Jönköpings	700	24
Kronobergs	-	-
Kalmar	2 600	11	2 900	2 600	14
Gotlands	3 800	8	3 400	800	22
Blekinge	500	25	300	700	24
Skåne	4 000	9	4 800	5 400	14
Hallands	1 300	23	1 100	1 800	20
Västra Götalands	2 500	16	2 400	3 900	11
Värmlands
Örebro	400	22
Västmanlands	700	35
Dalarnas	-	-	-
Gävleborgs	-
Produktionsområden					
Götalands s. slättbygder	3 600	11	3 900	2 500	12
Götalands mellanbygder	7 800	6	7 400	5 700	13
Götalands n. slättbygder	3 800	11	4 000	4 600	9
Svealands slättbygder	1 500	9	1 300	4 800	13
Götalands skogsbygder	1 600	22	1 400	6 800	13
M. Sveriges skogsbygder	2 900	30
Hela riket					
2016	18 400	5	.	27 400	6
2015	18 300	4	.	28 300	5
2014	15 600	6	.	38 200	4
2013	13 000	6	.	34 600	5
2012	12 500	6	.	20 700	5
2011	8 500	7	.	21 700	5
Genomsnitt 2011–2015	13 600	.	.	28 700	.

Anm. Då medelfel överstiger 35 % eller antal observationer understiger 10 utelämnas resultaten (..).

3. Höstsådda arealer av höstraps och höstrybs 2016**3. Areas sown with winter rape and winter turnip rape in autumn 2016**

	Höstraps		Höstrybs			
	2016		2015	2016		2015
	Areal, ha	Medelfel, %	Areal, ha	Areal, ha	Medelfel, %	Areal, ha
Län						
Stockholms	2 300	8	1 500
Uppsala	4 400	8	2 400
Södermanlands	5 000	8	2 700
Östergötlands	12 100	6	8 100	-
Jönköpings	300	7	300	-	-	-
Kronobergs	-	-	..
Kalmar	4 800	7	3 900	-	-	-
Gotlands	5 700	8	3 600	-	-	-
Blekinge	1 000	14	1 000	-	-	-
Skåne	47 900	4	45 800	-	-	..
Hallands	3 700	11	3 300	-	-	-
Västra Götalands	12 200	6	8 000
Värmlands	300	29
Örebro	2 900	14	1 500	-
Västmanlands	1 900	11	1 200	300	18	..
Dalarnas	600	14
Gävleborgs	-
Produktionsområden						
Götalands s. slättbygder	39 200	5	36 500	-	-	..
Götalands mellanbygder	21 400	5	18 600	-	-	..
Götalands n. slättbygder	22 200	4	14 500	-
Svealands slättbygder	16 200	4	9 300	800	11	700
Götalands skogsbygder	4 200	10	3 700
M. Sveriges skogsbygder	2 300	17	900
Hela riket						
2016	105 400	2	.	1 200	15	.
2015	83 600	2	.	900	12	.
2014	87 000	3	.	1 000	17	.
2013	80 500	3	.	1 000	22	.
2012	80 200	3	.	300	20	.
2011	62 000	3	.	1 000	27	.
Genomsnitt 2011–2015	78 700	.	.	800	.	.

Anm. Då medelfel överstiger 35 % eller antal observationer understiger 10 utelämnas resultaten (..).

Fakta om statistiken

Undersökningen om höstsådda arealer baseras på uppgifter som samlas in från jordbrukare. Uttagningen av gårdar sker genom sannolikhetsurval.

Statistiken används huvudsakligen för ekonomiska kalkyler inom jordbrukssektorn, exportplanering, rådgivning, forskning och utbildning samt internationell rapportering. Informationen om höstsådda arealer är särskilt värdefull för planering av åtgång av utsäde och gödselmedel nästa vår.

Detta omfattar statistiken

Undersökningsspopulationen utgörs av jordbruksföretag som har mer än 5,0 hektar åkermark. Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd.

För den ordinarie undersökningen om höstsådda arealer utnyttjas samma urval av jordbruksföretag som för undersökningen avseende årets skördar av spannmål, trindsäd och oljeväxter. Det urvalet omfattar 4 397 jordbruksföretag. Undersökningen gällande höstsådden har genomförts för den del av urvalet som omfattar Götaland, Svealand samt Gävleborgs län. De fyra nordligaste länen har uteslutits därför att höstsådd där endast förekommer i obetydlig omfattning. År 2016 ingick 4 007 jordbruksföretag i den ordinarie undersökningen av höstsådd. Urvalet för ekologisk höstsådd bestod av 1 688 företag. Undersökningen avser areal som under hösten besåts med höstvetete, höstdinkel, höstråg, höstkorn, höstrågvetete, höstraps eller höstrybs. Vid redovisningen av höstvetete inkluderas höstdinkel.

Odling av höstsådda grödor har inte undersökts på företag som har mindre än 5,0 hektar åkermark. Höstsådden på dessa utgör dock en liten andel av den totala höstsådden i landet.

Definitioner och förklaringar

Med höstsådda arealer avses arealer av de grödor som lantbrukaren sår på hösten. Om plantorna övervintrar kommer de snabbt igång med tillväxten efterföljande vår. Samtliga spannmåls- och oljeväxtgrödor som är aktuella för höstsådd ingår i undersökningen.

Så görs statistiken

Undersökningen om höstsådda arealer genomförs årligen. Varje företags urvals-sannolikhet beror på företagets areal av undersökningsgrödorna samt dess gröd-fördelning. Stor areal av de aktuella undersökningsgrödorna ger ökad sannolik-het att komma med i undersökningen.

Företag som har valts ut får i slutet av september ett brev med information om undersökningen. Uppgifterna samlas därefter in via internet eller per telefon av SCB:s intervjuare. Uppgiftslämnandet är frivilligt.

Uppgifterna granskas vid SCB. I samband med bearbetning av uppgifterna görs manuella och maskinella kontroller. Vid behov tas förnyad kontakt med upp-giftslämnarna. Skattningar görs därefter för län, produktionsområden och hela riket.

Statistikens tillförlitlighet

För att belysa den osäkerhet som finns i resultaten på grund av att beräkning-arna grundar sig på ett urval av företag redovisas i tabellerna medelfelen för de skattade arealerna. I medelfelet inkluderas även effekten av andra slumpmässiga fel.

Medelfel

Medelfelet anges i procent av den skattade arealen. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. För en skattad areal på exempelvis 50 000 hektar och ett medelfel på 3,0 % (1 500 hektar) kan man med liten felrisk (5 %) säga att intervallet $50\,000 \pm 2 \times 1\,500$ (det redovisade värdet \pm det dubbla medelfelet), det vill säga 47 000–53 000 hektar, innesluter den verkliga arealen. Resultat med större medelfel än 35 % redovisas inte på grund av stor osäkerhet.

Bortfall

Bortfallet i den ordinarie undersökningen var 7,3 % och orsakas av att arealuppgifter ej erhållits från samtliga företag. I undersökningen om ekologisk höst-sådd var bortfallet 5,2 %.

Över- och undertäckning

Urvalsramen baseras på årets aktuella uppgifter i Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd, vilket medför att över- och undertäckning som beror på förändringar i företagsbeståndet minskats till en marginell nivå. Under 2016 uppgick övertäckningen till 3,2 % i den ordinarie undersökningen och 1,3 % i den ekologiska.

Arealer på jordbruksföretag som inte ansöker om arealbaserade stöd bedöms för de aktuella undersökningsgrödorna vara av liten betydelse.

Bra att veta

De höstsådda grödorna utsätts under vinter och vår för väderlekens påfrestand. Grödor som tar stor skada eller utvintrar helt körs i regel upp på våren. Oftast sker då omsådd med annan gröda. Utvintringens omfattning varierar avsevärt mellan olika år och olika delar av landet.

Undersökning om höstsådda arealer genomförs och publiceras årligen av SCB. Jämförbarheten mellan åren är god.

Elektronisk publicering

Detta Statistiska meddelande finns åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Ta del av statistiken och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. De som önskar erhålla Statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-format per e-post i samband med publiceringen kan anmäla det till statistik@jordbruksverket.se.

Beskrivning av statistiken

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i: "Beskrivning av statistiken" för Höstsådda arealer 2016. Detta dokument finns tillgängligt på SCB:s och Jordbruksverkets webbplatser.

In English

Summary

In connection with the survey on crop yields in 2016, information has been collected on the areas sown in the autumn with the following crops: winter wheat, winter rye, winter barley, winter triticale, winter rape and winter turnip rape. A sample of around 4 000 survey units with more than 5.0 hectare of arable land were selected. Small farms and the northern part of Sweden have been excluded due to negligible cultivation of winter crops.

Since 1968, the survey on areas sown in the autumn has been based on interviews. Since 2005, the farmers can also use Internet as a tool for data provision to Statistics Sweden.

The results are provided in the tables. The standard errors for the areas have been calculated. Estimates with standard errors exceeding 35%, or less than 10 observations, are not presented. Results are presented for counties, production areas and the whole country. Results from 2015 are presented for comparative purposes and national mean values for the last five years are also presented.

The areas sown in the autumn of 2016 are estimated at 584 600 hectares. The areas of autumn sown cereals are estimated at 478 000 hectares and areas of autumn sown oilseed crops are estimated at 106 600 hectares. Winter wheat is the most common autumn sown crop with 410 500 hectares.

Data on areas sown in the autumn that will be cultivated according to the system of organic farming, has been collected since 2005. The organic farming areas sown in the autumn of 2016 are estimated at about 38 000 hectares.

List of tables

Explanation of symbols	6
1. Areas sown with winter wheat and winter rye in autumn 2016	7
2. Areas sown with winter barley and winter triticale in autumn 2016	8
3. Areas sown with winter rape and winter turnip rape in autumn 2016	9

List of terms

Areal	Area, acreage
Ekologisk	Organic
Hektar	Hectare
Hela riket	The whole country
Höstkorn	Winter barley
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höstvete	Winter wheat
Höstrågvete	Winter triticale
Län	County
Medelfel	Standard error
Medelvärde	Mean value
Oljeväxter	Oilseed crops
Produktionsområde	Production area
Spannmål	Cereals